

Aswoensdag

1 maart 2017, Doortocht, Zoetermeer

Oecumenische viering met pastoor Jaap van der Bie en ds. Jaap van den Akker

Komen

- Intredelielied: Door de wereld gaat een woord (GvL 431, vers 1-4-5-6)
- Begroeting en inleiding
- Schuldbelijdenis
- Kyriëlitanie (GvL 214)
- Openingsgebed

Woord

- Eerste lezing: Joël 2,12-18
- psalmlezing: Psalm 51
- Lied: Herschep ons hart (naar ps. 51)
- Evangelielering: Matteüs 6,1-6.16-18
- Acclamatie.: Gelukkig die het woord hoort (GvL 270b)

- Overweging

Een tijdje terug vergeleek columnist Jean Jacques Suurmond in *Trouw* de kerk met de Albert Heijn.

De kerk is een bedrijf met klanten die tevreden gesteld moeten worden:

U vraagt en wij draaien.

Iedere gelovige krijgt een eigen kerkje - een eigen filiaal en zelfs binnen parochies, vicariaten of wijkgemeenten zijn er werelden te vinden die zelden met elkaar te maken hebben of in gesprek komen. Ieder zijn eigen schap, of zijn eigen merk.

Omdat ze in verschillende werelden leven, omdat ze een andere taal spreken, of gewoon omdat ze op een andere avond bij elkaar komen of in een ander gebouw.

De kerk als Albert Heijn, compleet met *mission statement*, commercials zoals afgelopen kerstdagen weer, beleidsplannen, afgestemde uren en daaraan gekoppelde financiën, projecten voor gemeenteopbouw en vooral veel vergaderingen.

Daar zit een probleem aan.

De echte vragen worden maar zelden gesteld.

En als ze worden gesteld dan zijn we er verlegen mee. De echte vragen als: waar doen we het voor? Waar geloven we in? Waar leven we uit? Wat is de bron die ons voedt? Welk visioen staat ons voor ogen? Waar bouwen we eigenlijk aan met zijn allen? We zijn zo druk bezig met van alles, maar zien we ook het grote geheel? Zien we het perspectief? Is alles wat we doen onderdeel van een mooie levende gemeenschap die leeft uit het evangelie van Christus, die leeft uit een verlangen, uit een visioen van een dood die niet meer is, die leeft uit het geloof van een God die ons vasthoudt zelfs over de dood heen?

Hoe houdt Albert Heijn zijn werkers gemotiveerd? Allereerst door ze een beloning te geven, elke maand op de bankrekening, maar ook door ze onderdeel te maken van een bedrijfsfilosofie. Het is de kunst van managementgoeroes zoals Ben Tiggelaar, om mensen te laten *geloven* in de missie van een bedrijf en zo onvermoede krachten los te maken die ten goede komen aan hun werk en zo de arbeidsvreugde en – productiviteit verhogen.

Hoe zit het met de filosofie, of liever met het geloof van de kerk, van onze kerk, of dat nu de Nicolaasparochie is of de Protestantse Gemeente?

Hoe blijven de werkers in Gods wijngaard gemotiveerd? Waar halen ze hun bezieling vandaan? Hoe dat in de vicariaatsbesturen is weet ik niet, maar het is een bekend verschijnsel dat menig protestants kerkenraadslid, als hun ambtstermijn erop zit, zich niet meer laat zien. Zodra ze stoppen met bouwen aan de kerkelijke gemeenschap, blijkt diezelfde gemeenschap voor hen persoonlijk

weinig betekenis meer te hebben. Te veel zijn we bezig met de alledaagse dingen, zonder het bredere perspectief van ons geloof, van het Koninkrijk, van opstanding voor ogen te hebben.

Neem nou de kerkdienst.

De kerkdienst richt zich (inderdaad als een soort supermarkt) eenzijdig op het stillen van de behoeften van mensen. Een viering troost, bemoedigt, vermaant en onderricht. Aan het eind word je als voorganger bij de uitgang hartelijk bedankt: 'Dat was een fijne viering.' Klant tevreden.

Maar als je thuis komt, is er dan nog wat over van dat goede gevoel? Genoeg om weer een week mee vooruit te komen? Ik hoop het van harte natuurlijk, maar ik vrees van niet, tenminste dan toch op zijn minst niet altijd.

De lezing uit het Matteüs' evangelie van zojuist, en ook de hele veertig dagentijd voor Pasen en juist ook wat we lazen uit Joël en Psalm 51, het zit allemaal op een heel ander spoor dan het korte termijn succes van meegaan in de vaart der volkeren, van zo verstrikt raken in alles dat moet thuis, op je werk en zelfs in de kerk.

Het heeft niets van urentellen en bedrijfsplannen.

Jezus zoomt in op wat er diep van binnen gebeurt als je een aalmoes geeft, het gaat erom wat je beleeft *in* jezelf en met God als je bidt. Het gaat er helemaal niet om *dat* je vast, of versobert, het gaat erom *waarom* je het zou doen.

Versoberen en stil worden dat doe je om dichterbij jezelf te komen.

Om weer helder te krijgen wat er werkelijk belangrijk is in het leven.

Vasten is je onthouden van het alledaagse, om het weer te leren waarderen.

Verstillen is ook spannend. Wie weet wat je vindt in jezelf. Wat moet je als je keihard werkt in de kerk en ontdekt dat het visioen in de jaren is vervaagd?

Veertig dagen lang gaan we opzoek naar ons geloof. Waar moeten we stil worden en waar moeten we juist onze stem vereffen - juist tegen de algemene opinie in.

Het zal u niet *altijd* een goed gevoel op leven. Het maakt onrustig. Je staat opeens met lege handen omdat je gedwongen wordt even *niet* handelen, maar stil te staan.

Als het goed is, zit er deze dagen iets weerbarstigs in de overweging en de liturgie, iets wat spot met onze behoefte aan greep houden op de dingen, op onszelf en op God.

Zoals stilte, laat hem maar vallen zo meteen. Of een stroeve psalm, zoals Psalm 51. Of een preek die een onverteerbare Bijbeltekst niet verdunt, omdat dat niet kan.

In het begin zal het niet eenvoudig zijn. Zoals vasten ook niet eenvoudig is. Je bent zo gewend een glas wijn te drinken of een koekje bij te koffie te nemen. Je bent zo gewend om de televisie aan te zetten, en als je nu met jezelf hebt afgesproken dat tot Pasen niet te doen, dan valt dat eerst zwaar. Maar ik voorspel u dat het na een beetje gewenning, over een aantal weken opeens veel ruimte biedt. Zonder de televisie ga je opeens weer een boek lezen, of een gesprek voeren.

Hopelijk kan dat ook in de kerk: ruimte vinden om het geheim van Pasen opnieuw te ontdekken.

Even stoppen met alles dat moet, even stoppen met alles dat we altijd zo gedaan hebben, en eerst weer eens bedenken waarom we het doen, wat het idee erachter is.

Of gewoon even stoppen en een stilte laten vallen. Gewoon de weerbarstigheid van het geloof laten staan, want hoe is dat toch mogelijk dat God ons vasthoudt over de dood heen, en waarom doet de dood dan telkens toch zoveel pijn?

Wie volhoudt, krijgt nieuwe ruimte. En wie weet vult die ruimte zich plotseling met een lied, een lied waarin dat diepe verlangen in je meertilt. Wie weet komen we in de stilte dichterbij het geheim van Pasen, en kunnen we over veertig dagen met nieuwe moed zingen, van een Heer die is opgestaan.

Wie weet. Amen

As-oplegging

- Zegening as en gebed
- Lied tijdens het opleggen van de askruisjes: Roept God een mens GvL 517

Antwoord

- Voorbeden *met* accl: Luister, Heer, ontferm U over ons
- Onze Vader...
- Vredeswens
- Lied: De Heer zal ons bevrijden (GvL 588, vers 1-2-5)

Gaan

- Zegenbede
- Slotlied: Het lied van het oprechte vasten (GvL 569)